

Zen buddhista nagymamám¹

(Regényrészlet)

Bárcsak ne történt volna meg ez az egész, de megtörtént. Bárcsak másképp történtek volna a dolgok az életemben, de nem történtek másképp. Bárcsak felismertem volna a jeleket a mindennapjaimban. Abban az esetben biztos más döntéseket hoztam volna, vagy legalább nyitottabb lettem volna az érkező üzenetekre. Akkor nem itt lennék, ahol vagyok, és nem az lennék, aki vagyok: magányos, elhagyott, kétségbeesett, rossz férj, rossz apa, megbízhatatlan, érzéketlen gyermek. De itt vagyok, ahol, magányosan és sikertelenül. Amit sok éven keresztül teremtettem, egy pillanat alatt megszűnt, és örökre elveszett. Ahogy a dal is mondja – egy hívás megváltoztat mindent. Egyetlenegy hívás megrengette az életem alapjait is, és általában véve mindent, amit teremtettem az eddigi harminchét évemben. Amikor idén januárban betöltöttem a harminchetedik évemet, valaki azt mondta nekem: „Az élet jobbik része még csak most következik.” Milyen ironikus. A jobbik része. És itt vagyok, hat hónappal e kijelentés után, teljesen egyedül, néhány átvirrasztott éjszakával a hátam mögött, hátizsákba pakolom a cuccaimat, a szememmel a repülőjegyet keresem, mintha egy utolsó szalmaszál lenne, amibe kapaszkodhatok, ami kihúzhatna a kétségbeesésből: hosszabb útra indulok. Egy hosszabb útra, abban a reményben, hogy pont ott kapok választ minden fontos kérdésre, és ott fedezem majd fel a „belülről fakadó boldogságot”. Ez állt annak a buddhista központnak a weboldalán, amely Mumbai közelében található, és ahová én is készülődtem indulni. Abban a pillanatban erre volt szükségem: válaszokat kapni a

¹ Krisztián Noémi fordítása első díjat nyert az idei Középszintű Művészeti Versenynek szerb irodalmi fordításainak versenyén.

fontos kérdéseimre és megpróbálni megtalálni a boldogságot az életben, amely az elmúlt néhány hónapban apró szilánkokra hullott szét. Számtalanszor megpróbáltam összekotorni az apró darabkákat, sohasem sikerült, sőt, mintha folyton egyre apróbbra és apróbbra esett volna szét. Egyértelművé vált, hogy ezt a problémát nem tudom egyedül megoldani. Képtelen vagyok, mivel számomra érthetetlen, hogy valaki hogy képes tíz együtt töltött év után csak úgy hátat fordítani, kézen fogni a gyereket, összeszedni a cuccait és azzal a kifogással, hogy nem kapott elég törődést és szeretetet, csak úgy kilépni az ajtón. Ana ezt megtette. Velem. Tíz év házasság és huszonhárom év ismeretség után elköltözött a szüleihez néhány napra, hogy „elgondolkodjon a dolgokon”. Gondolkodott, gondolkodott, és hét nap után kigondolta, hogy felhív, és elmondja, hogy rájött: egyáltalán nem ismer, és mindkettőnknek az lenne a jobb, ha elválnánk. „De Mila?” – kérdeztem kétségbeesetten, „Mi lesz Milával?” „Milyen hülye kérdés” – hallottam a hűvös és fölényeskedő hangot a vonal túlsó végéről, ami annyira jellemző volt rá. „Természetesen az anyjával marad, mivel még csak kilencéves, az apja pedig hetente két alkalommal láthatja.” „Ana, túlzásba viszed, én...” – be sem fejezhettem a mondanómat, mivel rögtön közbevágot. „Na ne már, én viszem túlzásba? Én túlzok, mivel egész nap egyedül vagyok, én túlzok, mivel csak futólag látlak, én túlzok, mivel megengedem, hogy szállodai szolgáltatásként használj, amikor egy-két napra itthon maradsz. Kérlek, ne mondd, hogy túlzásba viszem. Neked van a legkevésbé jogod ehhez. Tudom, ezek a klasszikus manipulációs eszközeid, de hidd el, Nikola, belefáradtam. Befáradtam, hogy az árnyékod vagy tróféád legyen, akinek néhanap köszönetet mondasz. Még el is nézném neked, ha legalább néhanapján kimutatnál egy kis szeretetet és őszinte érdeklődést. De nálad nincs ilyen. Nincs, és nem is lesz, mivel kétlem, hogy valaha is megváltozol majd e téren. A mérhetetlen önzés és egoizmus nem könnyen megváltoztatható, és belefáradtam ebbe az egészbe. Szeretetre van szükségem. Tudod te egyáltalán, mi a szeretet? Tudod-e...?” – a hangja feldúlt volt, és már-már összeszedtem magam, hogy megmondjam neki: Ana, de te kérted tőlem, hogy... Ekkor felsikoltott: „Hagyd abba! Most már tényleg elég” – ez volt az utolsó mondat, amit mondott nekem, mielőtt megszakította volna a beszélgetést. Azóta a telefonszáma nem kapcsolható, a szülei telefonja pedig kicsöng, de soha senki nem jelentkezik. Két nappal később kaptam egy SMS-t: „Kérlek, ne hívj többet minket. Ha valami megvál-

tozik, majd én jelentkezem.” Mekkora hülyeség. Mekkora marhaság. Na ezt hívják egoizmusnak. Csak, drágám, te nem vagy ennek tudatában. Nem vagy tudatában, hogy mennyit törekedtem, hogy lehetővé tegyem, hogy meglegyen mindenünk, amink van. Nem akarsz emlékezni rá, hogyan buzdítottál, hogy fejlődjek és haladjak előre, hogy bizonyítsak a munkahelyemen, harcoljak a magasabb beosztásért, a bónuszokért és az utazásokért. Most egyszerre valahogy ez zavar téged. Minden, amit eddig TE vártál el tőlem, most zavar. Soha nem kérdeztél engem, hogyan érintenek a vádjaid. Azt hiszed, olyan jó a hét felét utazással tölteni, nem aludni a saját ágyadban, nem ölelni a saját gyermekedet lefekvés előtt, és nem mesélni neki esti mesét? Szerinted élvezem, hogy hetente váltogatom az időzónákat, hogy a megbeszélésekre élőhalottként megyek el, szinte azt sem tudom, hol vagyok? Szerinted élvezem, hogy olyan hülyeségekkel foglalkozom, amik hidegen hagynak? A TE választásod volt, hogy ilyen hülye megállapodásokkal, számadásokkal meg pénzügyi tranzakciókkal kell foglalkoznom. Az, hogy képes vagyok rá, még nem jelenti azt, hogy szeretem is csinálni. De csináltam. Miattad. A jövőnk miatt. Ezzel nem mutattam ki eléggé a szeretetemet? Mert az áldozat, amit hozok érted és a családjunkért, számodra nem elég? Ó, istenem, kezdek anyámra hasonlítani. Már csak az hiányzik, hogy előbukjon belőlem: Hát ez a hála mindazért, amit érted tettem. Ekkor aztán még nagyobb bajba kerülök. Szónoklatok az áldozathozatalról és tanácsok a jövővel kapcsolatban. Az egyik legfontosabb, anyámtól kapott tanács az volt, hogy ne foglalkozzak művészetekkel, irkálással és tévelygéssel, inkább keressék magamnak olyan munkát, amiből meg tudok élni. E tanácsot követve választottam a közgazdaságot. Mindig is jóban voltam a számokkal. Nem mintha annyira érdekelték volna, hanem mert hittem benne, hogy van hozzájuk tehetségem. Később, a generáció diákjaként természetszerűen a közgazdasági egyetemen folytattam tanulmányaimat, majd megcsináltam a mesterképzést, végül pedig a doktorátust is. Két szakkiadvány a szakértők között nevezett meg engem is, és így az egyik legfiatalabb és legképzettebb szakemberré váltam, ami lehetővé tette, hogy a vállalati kötelességeim mellett vendégelőadóként gyakran tanítsak hazai és külföldi egyetemeken egyaránt. De akármennyire is kifárasztott ez az egész, nem mondhatom, hogy túlzottan törekedtem volna. Bárhogyan is nézzük, nem leltem örömöm ebben az egészben. Sokszor kerültem olyan szituációba egy-egy megbeszélés alatt, hogy egyszerre

felvetődött bennem a kérdés: „Mit keresek én itt, kik ezek az emberek, miről is van szó?”, de egy hang kizökkentett: „Önnek mi a véleménye erről, Novaković úr?” Ekkor felocsúdtam a gondolataimból, és mint akit ágyúból lőttek ki, gyorsan, könnyedén kapcsolódtam be a témába és mondtam el érveimet pró és kontra. Mintha fel se tettem volna magamnak pár másodperccel korábban néhány egzisztenciális kérdést. Tényleg jó vagyok az értékelésekben és tárgyalásokban, és ez az egyetlen ok, amiért még mindig kitartok a munkám mellett, még ha untat is. Még akkor is, ha már nem látok semmi kihívást ezekben a számokban és reménykedő vállalatvezetőkkel, igazgatókkal és beosztottjaikkal folytatott megbeszélésekben. Az a mérhetetlen mennyiségű felfuvalkodottság, embertelenség és mások iránti közöny, melyhez társul a mérhetetlen haszonvágy, komolyan aggasztani kezdett. A csőd szélén állók felvásárlásának mindennapos gyakorlata egyre erősebben kezdett emlékeztetni a szüleim esetére. A mi kis családi boltunkat nagyobb játékosok kebelezték be, és ez végül teljesen tönkretett bennünket. Egy családi üzlet, ami három generáción keresztül létezett, egy éjszaka alatt eltűnt. Apa nem épült fel a veszteség okozta lelkiállapotból, mindent elhanyagolt, a családját és néhány évvel később önmagát is. De Anya, mint egy igazi anya, mint egy hős, küzdött, ahogy csak tudott értem és a bátyámért, hogy a legjobb útra terelhessen bennünket. Csak egyetlenegy kívánsága volt: szerezzünk magunknak diplomát, és keressük meg a magunk kenyerét. És a kívánsága teljesült. Ma mindketten képzettek és sikeresek vagyunk a saját szakterületünkön – ha a sikert a keresetben mérik. Ha létezne olyan mérce, mely a siker mértékét a boldogság mennyiségével mérné, már a kevésbé sikeres emberek közé tartoznánk.